

Nro. 42.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Kedden Majusnak 27-ik napján,
1800-ik esztendőben.*

*Hadi Történetek és Környüldállások.
I. Olasz Országban.*

Innen még ekkorig, mindenkor kellemetes híreket veszünk, a' győzedelemhez szokott Cs. K. ármádiának az Ex Liguriai Respublika földjén tett elő meneteleiről. A' közelebb múlt szombaton, úgymint *Majus 24-ik* napján, illyetén tudósítást közlött a' Cs. K. udvari hadi Tanács a' Bétsi Publicummal.

„Az Olasz Országból Kurir fővel ide érkezett Obristlajtánánt Gróf *Paar* által azt írja *Mélas L.* Generálissa, hogy minekutánna a' Cs. Kir. seregek a' *Rojai* tanyát az ellenségtől elfoglalták volna, szükségesnek itilte azt sántzokkal körül venni; a' *Villa-Frankai* erősséget, 's végtére, *Nizzát*

is el foglalni, hogy ekképen semmi maradandó helyek nem lévén a Frantziáknak, akként bánhasson a' *Genovában* bé záratott Franczia fő vezérrel, a' mint nékie tettzeni fogna. — Ahozképest előben is a' *Ventimigliai* erőllégnek fegyverrel leendő meg vételeét bizta *Lattermann* Generálisunkra, a' ki is mingyárt akkor meg tette a' szükséges rendelkezéseket, és a' *Wéber* granatiros batallionját állította ki azon sulyos dolognak szerentés eszközésére. — Ebben az erőllégben volt Fr. katoná örizet 6 fő tisztből, és 100 köz emberből állott. Látván ez az erőtlen katoná örizet a' nevezett Granatiros Batallionnak ellene tett készületjeit, és azt is, hogy az azon erőlléget dominaó tetöket már el foglalta volna, nem tartotta hasznosnak az erőszakos ostromlást el várni, hanem capitulált, és magát is hadi fogságra adván, önként által adta azon kastélyt a' győzedelmeseknek.

Seregeinknek ezen sebes előbre lett menetelekről az ellenség tudósittatván, mingyárt általvonta magát a' *Var* nevű folyóvizén, oda hagyta *Nizza* városát, a' hova nyomba bé menvén *Gorupp* Generálisunk, minden jó gondolkozású, de magokat az ellenség jelenléte alatt ki nyilatkoztatni nem mérélzlett lakosok fegyvert fogtak, 's vitéz trupjainkhoz tsatolták magokat. Önnön maga *Mélás* fő vezér is oda vitte Majus 13-ikán a' maga hadi fő szállását által, a' Gen. *Lattermann* brigadáját pedig akként telepítette le a' *Var* vize mellett, hogy annak egy része tsak egy fel óránira fekszik a' még ellenség hatalma alatt lévő *Var* hidjától, a' másik része pedig az *Elsnitz* F. M. Lajtenánt corpusával egyetemben a' *Monte-Grosso* nevű tetökön szállott meg, ámbár még most is, mind a' *Monte Albanói*, mind a' *Villa-Franca* kastélyokban Fr. örizetek legyenek, de mivel ezeket is körül kerítette, lehetetlen, hogy lokál tarthassak magokat.

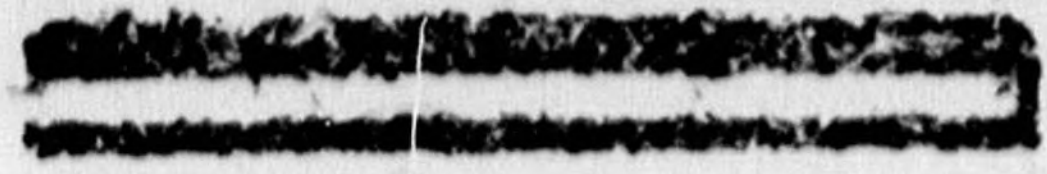
A' *Var* folyóviznél táborozó ellenséges ármá-
dia 8 vagy 10 ezer főből állónak lenni mondatik,
és ímé ez az az erő, a' mellyel a' *Genuába* bé-
záratott pajtásait, egynéhányszor ki akarta sza-
badítani.

A' *Nizza* városában lévő számos beteg és
sebes Frantziákon kívül 19 érczből való, 's 91
vas ágyúkat, 4 mozsár ágyúkat, 1450 hordó pus-
kaport, 's több eféle készületeket találtak az ab-
ba bé ment győzedelmes Cs. K. seregek.

A' *Génuát* és *Savonát* zárva tartó corpusok-
nál semmi nevezetes dolog nem történt. — An-
glus Vice-Admiralis Lord *Keith*, Majus 8-ik nap-
ján reggel, egynéhány galliotákról és bombis ha-
jókról kezdette Génuának belső, 's annak *S. Pie-
tro d' Arena* nevezetű külső városát bombikkal és
ágyú golyóbisokkal lövöldöztetni, melly ostrom-
lás egynéhány órákig tartván, a' mint képzelni is
lehet, nem kevés kárt tett az épületekben.

Ezen alkalmatossággal azokról is tudósította
Mélás L. Generálissa a' Fels. udvari hadi Taná-
tsot, a' mellyek Olasz Országának Helvétziával ha-
táros szélein seregeinknek a' *Var*-folyó vizig lett
előbre nyomulásáig történtek. Egyfzersmind el-
esett, meg sebesitetett, és elfogatott vitézeinknek
számát is meg küldötte, a' melly relatiója mint-
hogy hűszatska, mi, a' mint az idő éskörnyülállások
engedni fogjak, apródonként fogjuk azokat az ol-
vasó Magy. Publicummal közleni.

Mint ennekelötte mindenkor, úgy ezen alkal-
matossággal is nagyon magasztallya *Mélás* vezé-
rünk a' Cs. K. seregeknek közönlégesen, és min-
den felsőbb 's a' sőbb rangú tisztyeinknek farad-
hatatlan munkásságokat, áthatosságokat, és a' Fels.
Cs. K. szolgálatnak hűseges folytatására való
készségeket. Ditsiri az ármadiánknál lévő *Pede-
monti* seregeket is, a' mellyek minden alkalma-
tosságokban nagy segedelmére vó tak, és vagynak
még most is a' mi vitéz trupjainknak.

A' *Keim* F. M. Lajtenant segítségére küldött seregeket maga is követni szándékozik *Méls* vezérünk *Piemontba* hogy ekképen, hogyha a' szükség és környü állások kívánni fogják, maga is jelen lehet, és maga meg tehesse azon szükséges intézeteket, a' mellyek az ellenség ellenünk való törekedéseinek el hártására meg kívántatnak. Jelen nem lété alatt F. M. Lajtinant *Elsnitz* commandirozza a' *Var* folyó viz mellett táborozó seregeinket.

II. A' Svéviai Kerületben.

B. Kray hadi Tárnokmesternek 17, és 18-ik Majusi tudósítása szerént, az *Ulm* városa környékén fekvő Cs. K. armadiánál, mostanában semmi olly változás nem történt, a' melly érdemes lehetne a' közönlégeslé váló tételre. Ellenben az ellenség, a' ki *B. Kraynak* utolsó recognosciorása után jóval hátrább nyomatott vala, a' Dunán bal partyán le telepített seregeit nagyon megsaporította, a' maga fő erejét az *Iller* folyóvizének bal- és a' Dunának jobb partyai közt úgy öszve vonta, hogy egy divisiojánál több nem állott *Weisenhorn* ellen. — Arra való nézve *B. Kray* Vezérünk is, mind a' *Gr. Gyulay* commandója alatt *Günzburg* mellett állott, mind a' *Mindelheim* felé küldetett lovasságot előbre nyomította, 's keményen meg hagyta, hogy minden esetre készen tartsák magokat.

Eddig vagynak azok, a' mellyeket a' Fels. udvari hadi Tanács a' Publicummal közleni kívánt. Lálluk, ezeken kívül mit irnak a' Német Országgi közönséges levelekben.

Ulmából azt irják Majus 17-ik napján, hogy az az előtt való napon történt tsatazásban, a' mellyben újobban héros módjára viselte magát *Ferdinánd* Anstriaui fő herczeg, a' dunán által *Echingenig* és *Erbachig* nyomattak vissza a' Francziák, kik közül 800 ember maradt a' tsata pia-tzon, 's 600 esett fogságba. A' győzedelmesek-

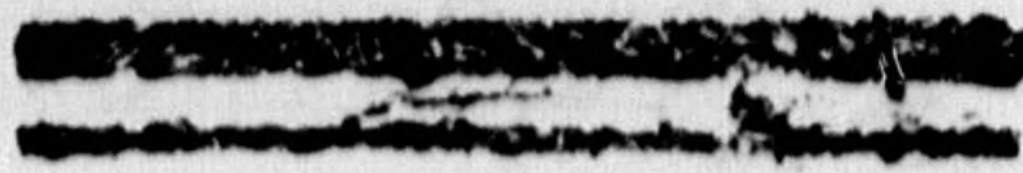
nek nyereségek 6 ágyúból, és 8 munitiószekérből állott. —

A' Tirolisi magános tudósítások szerént már a' Herczeg *Reusz* Corpusa is oda hagyta a' Constantziai tó környékét, és Tirolisnak *Reuti* nevű helységéhez marsirozott, holott 550 főből álló Cs. K. katonaságot, 60 pattantyút, 's 3000 kemény töltésű Tirolisi Stutzosokat talál, mellyen nagyon is örvendett. Ezeket kivül, még 40 stutzos Kompania fog oda és *Scharnitzba* küldtetni, azon két szoros passusnak védelmezésére. — A' *Kufsteini* várba is fok előség takarittatik. — *Jellachich*, és *Auffenberg* Generálisok, 5000 Cs. K. fegyveres néppel, 24 Tirolisi és Voralbergi stutzosokkal telepedtek le *Feldkirchen* környékén. Mind *Bregentzet*, mind *Lindaut* önként oda hagyták az Auszriai seregek, mind a' kettő kivül mivel vólt azon a' lineán, a' melly a' Cs. K. Generálisok által meg van határozttva. —

Hiller Generálisunknak *Chur* városában vagon a' fő hadi szállása, és azokat a' szoros passusokat, a' mellyek a' Helvétziai apróbb Cántonokból Graubündenbe visznek, jól meg töltötte vigyázó katonasággal. — General *Dedovich*, a' ki a' Sz. *Gotthard* hegyén által az *Uri* Cantonba nyomult bé, jó egészségben vagon ő vele. — *Graubündenben* csak nem mindnyájan fegyverbe öltöztek a' lakosok. — Majus 11-ik napján Oberster *William* is oda hagyta *Lindau* városát, és *Jellachich*'s *Auffenberg* Cs. K. Generálisokkal kaptsolta magát öszve.

Német Ország.

A' herczeg *Hokenloe* corpusa, a' melly darab időtől fogva, *Manheim*, *Heidelberg* és *Bruchsal* környékén táborozott, e' folyó hólnapnak 13 ikán el hagyta azon fekvését, és *Studtgaráon* által olly véggel marsirozik *Ulmához*, hogy ottan öszve kaptsolhassa magát a' Cs. Kir. nagy armadiával. *Le-grand* Fr. Generálisnak a' divisiója (a Fr. arma-

diánál egy divisióban 10 's 12 ezer ember vagyon) erőssen iparkodott azon, hogy a' herczeg *Hohenloe* corpusát *Ulmától* el szakalzhassa, han m a' Cs. Kir. Cavalleria *Blaubeuren* és *Westerstetten* közt meg támadta a' *Legrand* divisióját, keményen közibe vágott, 's úgy széllyel szórta, hogy a' kinek hova lehetett oda futott, és ott kereste a' veszélytől való meg menekedhetését.

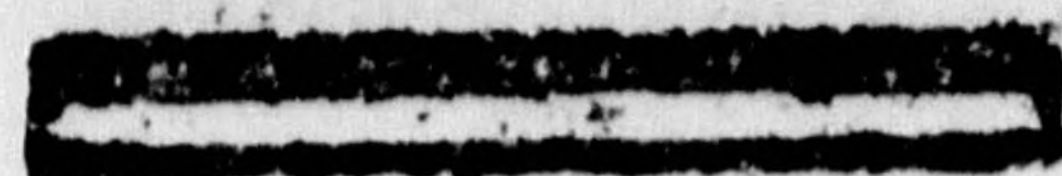
General *Gyulay*, Majus 15-ik napján nagyon meg törte az *Iller* vize mellett tanyázott Frantziákat, 's 2 óránira verte őket hátrább. Az ő vezérlése alatt lévő Corpus, nevezetessen a' *Blankenstein* és *Mészáros* huszárjai mindent, a' kit elő 's utól értek a' Frantziák között, öszve aprították; de bezzeg vólt is nyereségek szép a' meg öletett Frantziáknál tálaltatott pénzből, órákból és gyűrűkből. Egy köz huszár egy olly gyűrűt nyert, a' melly két ezer forintra vagyon betsülteve. A' Frantziákkal együtt vólt Helvétus parasztok közül is sokan el veszteken ezen tsatában.

Néhány Német Országi közönséges levelek úgy hirlelték nem régiben, hogy a' Würtembergi Herczegséghez tartozó magas kösziklán epült, és győzhetetlennek tartatott erős várat, *Hohentwiel*, különös fortéllyal foglalták vólna el a' Frantziák. Ellenben a' Párisi újság levelek, 's nevezetessen a' *Monitör*, officialiter azt írja, hogy a' Ré-nusi Fr. ármadia első divisiójának a' Commendánsa, General *Vandamme*, capitulatio mellett vette azt meg *Wolff* Würtembergi Obristlajtinantol azon erőffégnek Vice Commendansától, még pedig a' következő fel tételek mellett: hogy az eddig abban vólt Würtembergi katona örizet hadi betsüllettel mennyen abból ki; hogy fegyverénél, 's monturjánál egyebet onnan ki ne vigyen; hogy az ott lévő fegyveres tár, ártilléria, munitió, magazinumok, 's több efélek adattassanak a' Frantziáknak által; hogy az onnan ki költözö Würtembergi katona örizet, a' fel tseréltetésig

semmi hadi szolgálatot ne tegyen; hogy a' velek lévő asszonyok és gyermekek szabadon kifognak onnan botsattatni; hogy a' betegek, meg gyógyulásokig ott maradjanak; hogy a' papi és polgári személyek, ha nékiek tettzeni fog, továbbra is ott maradhassanak, ha pedig nem akarnak, az elsőbbség el vihesse magokkal a' templomhoz tartozó edényeket és könyveket; hogy az ott lakó szőlő miveseknek, és árendásoknak, ha ott maradni akarnak, semmi bántódások ne legyen. Utólyára parolájára, 's betsületére fogadta Gen. *Vandamme*, hogy *Moreau* fő vezérnél, és a' Fr. Kormányzónál ki fogja azt maga közbe vetése által eszközölni, hogy a' következő békeségben vissza adattassék azon erősség a' Würtembergi Statusnak s. a. t.

Dillingenből, az Augspurgi Püspökség szokott residentiájából azt írják, hogy *Moreau* Fr. fő vezér, egyik Adjutánsát *B. Kray* Cs. K. hadi Tárnakmesterhez küldötte, 's a' békeséggel újobban meg kínálta 's arra kötelezte volna magát, hogy ha a' *Lech* folyóvíz háta megé vonnya magá', a' Cs. Kir. armádia, ő is, tudniillik *Moreau* vissza fogja a' Fr. armadiát a' Rénus bal partjára vezetni, hogy az ekként leendő fegyver nyugvás alatt bátorságosan foglalatoskodhassanak a' békeségnél eszközölésében. Mindezekre ekként felelt *B. Kray*, hogy *Moreaunak* ezen feltétele Bétshöl fogna válasz adatódni.

Tirolisból így írnak Majus 14 ikén. A' hadakozásnak piatza újobban közelget hazánkhoz. Herczeg *Reusz* a' Vorálbergi Cs. Kir. Corpusnak vezérje személyesen *Innsbruckban* vólt ma, hogy a' mi érdemes Kormányozónkal, Gróf *Billingen*nel előre meg tesse a' hazánk védelmezésére meg kívántató rendeléseket. Nagy sietséggel számos ágyúuk küldettek Felső Bavariához, és a' *Lech* folyóvize mellé. — Minden stutzos kompániák, még azok is, a' melyek egy hólnaptól fogva határa-

ink mellett tanyáznak, parantsolatot vettek az előre való nyomulásra, a' fel fegyverkezett föld népének pedig minden orában készen kell a marfirozásra magát tartani. A' már eddig fenn állott 4 stuttzos Kompanián kívül, 9 Kompania fog fel állittatni, 's mindenik kompania 300 főből fog állani. Ezek a' Kompaniák tüzzel is derekasán tudnak exercirozni.

A' kik a' Svéviai Kerületnek felső részéből *Augsburgon* keresztül utaztak, azt beszélgették, hogy a' Frantziák minden tehetősebb városokat sulyos contributió és requisitió alá vetettek, kiváltképen a' Fels. Ausztriai Házhoz és a' Würtembergi Herczegséghez tartozó tartományokban.

Ulm városának régibb erősségei, sok újabb erősségekkel lévén meg szaporittatva, ha szinte ostrom alá vétetődne is az ellenségtől, még sem hódolna meg egy könnyen, és egy hamar.

Minekutánna a' Herczeg *Hohenloe* corpora *Manheim*, *Heidelberg* és *Bruchsal* környékét oda hagyván a' Cs. Kir. fő ármádiához marfirozott, és a' Székely huszároknál egyéb ottan nem maradt volna, lehetetlen volt *Manheim* városát megtartani. Arra való nézve, az említett Huszár Regementnek derék Kapitánya B. *Szentkereszty* Ur, Majus 14-ikén által adta volna azt *Thürring* Fr. Generálnak de ismét *Spira* felé vissza vonták magokat a' Francziák.

* * *

Itten az a' hirkerekedett ma dél előtt, hogy a' Máltai sziget az Anglusoknak, *Savona* városa pedig az Ausztriai győzedelmes seregeknek feladták volna magokat. Ha igaz, bizonyossan meg fogjuk a' ma, esteli 7 órakor ki adattatandó különös újságban olvasni.

D. D. S